

Nordatlantiske
FILMDAGE

29. februar—10. marts 2024

**Nordatlantens
Brygge**

**PORTRÆTFILM
ISLAND RUNDT
GRØNLAND
FÆRØERNE
KUNST- & DANSEFILM
SAMISK AFTEN**

VELKOMMEN

Det er med lige dele glæde og stolthed, at vi her præsenterer programmet for årets Nordatlantiske Filmdage.

I år sætter vi fokus på dokumentarfilm om enere og pionerer fra især kunstens verden i vores serie *Portrætfilm*. Bliv klogere på kunstnere som islandske Rangar Kjartansson, færøske Sigrun Gunnarsdóttir og Bergithe Johannessen eller grønlandske Jens Rosing. Du kan også se film om det islandsk-tjekkiske Vasulka-par, der var videokunst-pionerer i 1960'ernes New York, og lære den politiske aktivist Aaju Peter at kende i filmen *Twice Colonized*, som vi viser på kvindernes kampdag.

Du kan også se islandske art-house-film i serien *Island rundt*. Ud over nyere film byder den på en sprudlende filmatisering fra 2000 af den udstillingsaktuelle billedkunstner og forfatter Hallgrímur Helgasons gennembrudsroman *101 Reykjavík*. Se også færøske og grønlandske kortfilm, kom til en samisk aften og se et skarpt udvalg af nordiske kunst- og dansefilm.

Desuden kommer en lang række filmfolk og drøfter deres film med os. Du kan møde islandske Hilmar Oddsson, Hrafnhildur Gunnarsdóttir, Marteinn Þórsson og Helena Jónsdóttir, færøske Andrias Høgenni, Terji Mohr, Katrin Næs-Joensen, Marianna Mørkøre, Beinta á Torkilsheyggi, Niels Jacob Kjærbæk Pedersen, Tóki Jansson og Jón Hammer, danske Anya Mathilde Poulsen, Lars Rønnow Torp, Maia Elisabeth Sørensen og Louise Hollerup såvel som grønlandske Inuk Jørgensen, Otto Rosing, Jessie Kleemann, Emile Hertling Péronard og Vivi Nielsen.

Også i år viser vi udvalgte film i Øst for Paradis i Århus og i Biffen i Ålborg. I København er vi desuden til maj partnere på en filmserie i Cinemateket, der med udgangspunkt i filmdagenes udvalg udforsker tidens tendenser i islandsk film. Og helt aktuelt på Nordatlantens Brygge ser vi frem til 11 dage med unikke filmoplevelser fra det høje nord – tilsat oplæg, instruktørbesøg og debat.

Velkommen til Nordatlantiske Filmdage 2024

Birgir Thor Møller
festivalleder, Nordatlantiske Filmdage

Karin Elsbudóttir
direktør, Nordatlantens Brygge

NORDATLANTISKE FILMDAGE

NORDATLANTENS BRYGGE

Strandgade 91
Christianshavn
1401 Kbh. K
Tlf. 3283 3700
www.nordatlantens.dk

PRESSEKONTAKT

birgir@bryggen.dk

AFVIKLINGSTEKNIK

Jespers Rejsebiograf

DESIGN

Rasmus Brøndsted

ISBN

978-87-93411-17-3

FORSIDE

Driving Mum

BILLETTER

75 kr.

Online billetsalg via

nordatlantens.dk/filmdage

STØTTE OG SAMARBEJDSPARTNERE

Nordatlantiske Filmdage er støttet af Det Danske Filminstitut, Nordens Institut i Grønland, Nordisk Kulturfond og Islands Ambassade og præsenteres i samarbejde med bl.a. Grønlands Repræsentation, Færøernes Repræsentation, Cinemateket, Øst for Paradis, FILM.GL, Nuuk International Film Festival, Det Færøske Filminstitut (Filmshúsið) og Icelandic Film Centre.

NORDATLANTISKE FILMDAGE 2024

- 04**   **PORTRÆTFILM**
- 18**   **ISLAND RUNDT**
- 28**   **MED BLIKKET MOD GRØNLAND**
- 30**   **KUNST- & DANSEFILM FRA NORD**
- 32**   **FÆRØSK KORTFILMAFTEN**
- 33**   **SAMISK AFTEN**
- 34**   **FILMFESTIVAL I PAKHUS**
- 35**   **GRUPPEPORTRÆT AF SELVET**

Filmserie: PORTRÆTFILM

Vi sætter fokus på markante enere og pionerer fra især kunstens verden i årets hovedserie, der præsenterer seks enestående portrætfilm.

Kom tæt på og bliv klogere på banebrydende kunstnere som islandske Ragnar Kjartansson (i filmen *Soviet Barbara*), det islandsk-tjekkiske Vasulka-par (*The Vasulka Effect*), færøske Sigrun Gunnarsdóttir (*Heartist*) og Bergithe Johannessen (*Sommergæsten*) eller grønlandske Jens Rosing (*Den evige flyver*). Lær også den politiske aktivist Aaju Peter at kende i filmen *Twice Colonized*.

Ud over at portrættere enestående mennesker giver de personbårne film et helt særligt indblik i de miljøer og kulturer, samfund og tidsepoker, som de skildrede personer færdes i. F.eks. bringer Ragnar Kjartansson-filmene *Soviet Barbara* (2023) os til Moskva i tiden lige før Ruslands invasion af Ukraine, hvor den islandske kunstner arbejdede på sin udstilling og mødte bl.a. Pussy Riot.

Portrætfilmene *The Vasulka Effect* bringer os derimod til 1960'ernes Prag og især New York, hvor islandske Steina og hendes tjekkiske mand Woody ikke blot fandt tilflugt fra Russerne, men også blev centrale aktører og pionerer på epokens farverige kunstscene og hang ud med folk som Andy Warhol og Laurie Anderson. Filmene bringer os også til nutidens Reykjavik, hvor Steina nærmest var gået i

glemmebogen, men nu har fået oprejsning med sin egen særlige udstillingssal på Islands Nationalgalleri.

Både Jens Rosing-filmene *Den evige flyver* (2004) og den premiereaktuelle *Sommergæsten*, om pioneren Bergithe Johannessen, gør os også klogere på markante personligheder, epoker og kulturer. Endelig skal *Twice Colonized* (2023) fremhæves som en stærk film om den grønlandske menneskerettighedsaktivist Aaju Peter, der ukueligt kæmper sin kamp for inuit i hele Arktis, alt imens hun også privat har sit at kæmpe med. Og vi ser frem til at markere kvindernes kampdag med netop *Twice Colonized*, som instruktør Lin Alluna drøfter med kulturformidler Siri Paulsen og publikum.

Ud over Lin Alluna byder serien på samtaler med filmskaberne Otto Rosing, Jón Hammer, Marianna Mørkøre, Beinta á Torkilshegyggi, Anya Mathilde Poulsen, Lars Rønnow Torp og Hrafnhildur Gunnarsdóttir, og serien er realiseret i samarbejde med Islands Ambassade, Færøernes Repræsentation og Grønlands Repræsentation.

Islands ambassade

Se portrætfilmen Twice Colonized om Aaju Peter på kvindernes kampdag, den 8. marts kl. 16.45

Fredag 1. marts kl. 16.45

DEN EVIGE FLYVER

Nærværende og smuk portrætfilm om den grønlandske kunstner Jens Rosing. Mød instruktør Otto Rosing efter visningen.

Jens Christian Rosing (1925-2008) besad mange talenter, som alle er kendetegnet ved samme høje integritet og konsekvens, som man oplever i hans kunstværker. Ud over tegninger, akvareller, skulpturer og bogillustrationer stod han bag Grønlands hjemmestyres våbenskjold fra 1985 samt utallige motiver til grønlandske frimærker. Desuden var Jens Rosing en fremragende historiefortæller og forfatter til flere bøger om grønlandsk kultur.

Den evige flyver (2004) blev optaget over tre år i begyndelsen af det nye årtusinde, hvor instruktør Otto Rosing besøgte Jens og hans hustru Dagny Rosing i deres hjem i Humlebæk. Resultatet blev en nærværende og smuk film, der skildrer Rosings liv og virke gennem nedslag i hans lange karriere, hvorfra flere unikke privatfotos og filmoptagelser underbygger kunstnerens lune og fængslende beretninger.

Efter visningen taler instruktør Otto Rosing med Birgir Thor Møller og publikum om filmen.

Arrangementet
Filmen (52 min) er på dansk.
Arrangementet (inkl. samtale)
varer ca. 80 minutter.

Originaltitel Den evige flyver – portræt af Jens Rosing

Instruktion Otto Rosing

Medvirkende Jens Rosing, Dagny Rosing, Bjarne Grønnow, Bodil Kaalund

Foto Jesper Jon Sørensen, Erik Molberg Hansen, Thomas Jessen

Klip Ulrika Rang

Musik Jacob Buchanan, Martin Sommer

Producer Carsten Holst

Lørdag 2. marts kl. 13.45

THE VASULKA EFFECT

Enestående islandsk portrætfilm om videokunstens pionerer, Steina og Woody Vasulka. Mød instruktør Hrafnhildur Gunnarsdóttir efter visningen.

Islandske Steina og tjekkiske Woody Vasulka undslap den sovjetiske invasion af Tjekkoslovakiet og fandt tilflugt i New York i 1965. Der blev kunstnerparret regulære pionerer indenfor videokunst – midt i hjertet af New Yorks kunstscene, hvor de også delte vilde nætter med folk som Andy Warhol, Laurie Anderson, Nam June Paik og Candy Darling. Og i 1971 grundlagde parret desuden det legendariske kunst- og performancegalleri The Kitchen.

I dag bor det pensionerede par i Santa Fe, og selvom et langt og produktivt, men ikke altid lige indbringende kunstnerliv har givet dem bekymringer om alt fra dødelighed og gæld til fremtiden for deres kunstneriske arkiv, så har de fortsat en legende tilgang til livet og kunsten. Og de deler generøst ud af sine tanker og erindringer i instruktør Hrafnhildur Gunnarsdóttirs enestående portrætfilm, der bringer os tæt på og gør os klogere på det legendariske Vasulkapar.

Arrangementet

Filmen (85 min) har engelske undertekster. Arrangementet (inkl. samtale) varer ca. 110 minutter.

Instruktion Hrafnhildur Gunnarsdóttir

Manus Hrafnhildur Gunnarsdóttir, Margrét Jónasdóttir

Foto Arnar Þórisson, Hrafnhildur Gunnarsdóttir

Klip Jakob Halldórsson

Musik Hugar

Lyddesign Vaclav Flegl

Producere Margrét Jónasdóttir, Hrafnhildur Gunnarsdóttir

Co-producere Radim Procházka, Simon Klose, Vibeke Vogel

Produktionsselskaber Saga Film, Krumma Films ehf.

KUNST, TEKNOLOGI OG SJÆLEVENSKAB

En film om teknologi, videokunst og de stadig mere flydende grænser mellem menneske og maskine, der samtidig emmer af romantik. Hvem skulle have troet det muligt?

Men det er ikke desto mindre, hvad den islandske dokumentarist Hrafnhildur Gunnarsdóttir har begået med *The Vasulka Effect* (2019), en filmisk rejse gennem nogle af den vestlige verdens kunstneriske brændpunkter fra 1960'erne og frem. Og samtidig en rejse, hvor det i USA bosatte kunstnerpar Steina og Woody Vasulka skildres igennem et charmerende dobbeltblik med lige stor sans for den elektroniske kunsts kulturelle og samfundsmæssige perspektiver og det islandsk/tjekkoslaviske pars forunderlige kærlighedshistorie.

Mødet mellem de to fandt sted i begyndelsen af 60'erne, hvor den islandskfødte, klassisk uddannede violinist Steina – egentlig Steinunn Bjarnadóttir (f. 1940) – var legatstuderende på musikkonservatoriet i Prag og her mødte den tre år ældre filmstuderende Woody – egentlig Peter Bohuslav Vasulka (1937-2019). Det var i kommunismens æra, og i filmen fortæller parret, at det første, den unge tjekkoslaviske mand sagde til den islandske gæstestuderende, var: "Gift dig med mig, så jeg kan komme væk!"

Svaret var "ja", og uanset om der nu var tale om ungdommelig kåthed eller et spontant fornuftsægteskab, så er man ved slutningen af *The Vasulka Effect* ikke i tvivl om, at alliancen hen ad vejen udviklede sig til et livslangt partnerskab båret af både kunstnerisk synkronisitet og gensidig hengivenhed.

Dét er jo allerede i sig selv en historie værd. Men oveni kommer så det faktum, at Steina og Woody Vasulka nærmest fra det øjeblik i 1965, hvor de satte fod på deres nye hjemland, USA, blev viklet ind i nogle frisindede og eksperimenterende kunstmiljøer, der skulle vise sig at udgøre den perfekte ramme omkring deres visionære tanker vedrørende udforskning af elektronikkens potentialer i en kunstsammenhæng. En udforskning, der hele vejen igennem skulle udfolde sig i et grænseland mellem kunst, videnskab og leg.

I sidste halvdel af 60'erne udgjorde Vasulka-parret omdrejningspunktet for et kunstmiljø med adskillige overlapninger – både adfærds- og personmæssigt – med Andy Warhols Factory-scene. Det var her, de tog de første skridt i retning af at kortlægge mulighederne i, med elektronikken som redskab, at generere nye måder at transformere lyd til billede på, eller omvendt. Samtidig med at de også havde blik for, hvordan elektronikken på godt og ondt var på vej til at blive

vævet ind menneskelige relationer og dermed påvirke vores adfærds- og tankemønstre.

Alt dette gav med tiden Steina og Woody Vasulka en status som kunstneriske pionerer, ligesom de også var blandt de første til for alvor at udvikle videokunst til en selvstændig kategori. Og de mange erfaringer tog de i 1971 med sig, da de i fællesskab stiftede det stadig eksisterende New York-center for tværdisciplinær kunst, The Kitchen.

I 1974 rejste Vasulka-parret nordpå til Buffalo, hvor de var blevet tilbudt undervisningsjobs i det vigtige kunstudvaldscenter Center for Media Study ved The State University of New York. Og her fortsatte de deres banebrydende udforskning af computersprogets og teknologiens grænseløse verden frem til 1980, hvor de brød op for at flytte til Santa Fe i New Mexico.

I Santa Fe indrettede Steina og Woody et kombineret arbejds- og bosted i et stort hus i spansk/indiansk pueblo-stil. Og i *The Vasulka Effect* følger filmmagerne parret på en række rejser, hvor de genbesøger forskellige steder i det tidligere Tjekkoslaviet, Island og USA, som har haft særlig betydning for deres liv og værk. Hele vejen igennem er de nye optagelser, der er blevet til over en årrække, generøst illustreret med arkivmateriale, fortrinsvis fra parrets eget omfattende

arkiv. Og samtidig følges i nutidsplanet arbejdet med at sikre værket for eftertiden, herunder den nærmest uoverstigelige opgave med at digitalisere mange årtiers videooptagelser.

Rammerne omkring nutidssekvenserne er det fascinerende hus i Santa Fe, der snarere end et hjem fremstår som et teknologimuseum, hvor generationer af elektronisk grej er krydret med alskens rumaldertingeltangel hentet på de militære overskudslagre, som Nasa har placeret i området. Det kan måske lyde nørdet, men fra start til slut er fortællingen om The Vasulkas indfarvet i en varm glød fra de to sympatiske hovedpersoners indbyrdes respekt og smittende lune.

The Vasulka Effect (2019) vises med instruktørbesøg lørdag 2. marts kl. 13.45

Til sommer åbner vi en soloudstilling med værker af den færøske maler Sigrun Gunnarsdóttir. Og du kan opleve hendes helt særlige og farveklare univers i den enestående portrætfilm Heartist, som vi viser på Nordatlantiske Filmdage, lørdag den 2. marts kl. 16.45.

Lørdag 2. marts kl. 16.45

HEARTIST

Original, smuk og farverig portrætfilm om den færøske maler Sigrún Gunnarsdóttir. Mød folkene bag filmen efter visningen.

En skikkelse svøbt i lilla, lyserøde og purpurfarvede nuancer vandrer gennem den overvældende færøske natur. Den 72-årige billedkunstner Sigrun Gunnarsdóttir er ude på sin daglige vandretur rundt om søen nær hendes hus, som inspirerer hende til sin kunst. Konstant er hun i bevægelse, konstant er hun i gang med at male, med at hænge op, med at spille pingpong med sin mand.

Gunnarsdóttirs farverige og naivistiske kunst har gjort hende til en af Færøernes væsentligste og mest elskede malere. Portrætfilmene *Heartist* opruller en livsfortælling, der starter med hendes bedstefar, der var Færøernes første landskabsmaler, og fortsætter med hendes år på Kunstakademiet i København op til livet som både maler, mor og mormor og til en helt særlig opgave med at male et portræt af Dronning Margrethe. Og malerierne taler med i deres eget fantasifulde sprog i den ligeså stilsikre som originale og billedsmukke film.

Mød producer Jón Hammer og instruktørerne Marianna Mørkøre og Beinta á Torkilsheyggi, der drøfter filmen efter visningen.

Arrangementet præsenteres i samarbejde med Færøernes Repræsentation, som byder på en forfriskning efter filmen.

Arrangementet

Filmen (58 min) har danske tekster. Arrangementet (inkl. introduktion og samtale) varer ca. 100 minutter.

Instruktion Marianna Mørkøre & Beinta á Torkilsheyggi

Foto Rógvi Rasmussen

Klip Marianna Mørkøre

Lyddesign Ólavur Jákupsson

Musik Ólavur Jákupsson

Animation Katy Beveridge

Producere Jón Hammer & Rógvi Rasmussen

Produktionsselskaber Rógviper & Kykmyndir

HEARTIST

Surrealistiske drømmelandskaber indfanges i bedårende smukt portræt af den færøske kunstner Sigrun Gunnarsdóttir.

En animeret spurv kommer flyvende ind i billedet.

I ro og mag sætter den lille, orange fugl sig uskyldigt i hjørnet på et af malerierne, som Sigrun er ved at opstille i forbindelse med en kommende udstilling af sine egne værker.

Den er blot et af flere tilbagevendende symboler, der kendetegner den færøske, naivistiske maler. Hendes simple, men ofte surrealistiske stil har medført fremvisninger så langt fra øerne som New York og Kyoto.

Siden 2018 har instruktørdueen Marianna Mørkøre og Beinta á Torkilsheyggi i perioder fulgt kunstneren, hvis kunst og levede liv er filmens omdrejningspunkt.

Dokumentaren starter med et opkald, hvor Sigrun bliver bedt om at male et portræt af Hendes Majestæt Dronning Margrethe, og det bliver en løs ramme for fortællingen.

Undervejs vender kunstneren jævnligt tilbage til portrættet og viser, hvordan hun udfører et værk fra start til slut. Ligefrem og med åbent hjerte går kunstneren i gang.

Deraf filmtitlens ordspil Heartist.

Imidlertid åbner den 72-årige hovedperson op om sine formative år, traumatiske oplevelser og kunstneriske inspiration, der trækker tråde til rigsfællesskabet fra København til Tórshavn og Nuuk.

Med sit korte, grå hår med enkelte orange stænk klædt i sart lilla og lyserød skiller hun sig ud i gadebilledet som en figur i en tegneserie.

Det virker derfor bevidst, når hun som taget ud af en avisstriben kommer gående fra venstre mod højre side af skærmen, mens baggrunden undervejs ændres. Et kreativt indslag inspireret af kunstnerens egne værker, og det viser, hvor i verden hun befinder sig på et givet tidspunkt.

Overalt følger den lille spurv og andre tilbagevendende motiver den markante kunstner.

Symbolerne er ofte små, skjulte elementer, som er lette at overse. Andre gange er de ikke til at tage fejl af. Som når spurven vokser sig stor som et hus og hviler sig på et kirketag centralt i billedet.

I en sjov sekvens laver hun en tre meter høj udgave af fuglen i papmache. Bundet fast som ene passager i påhængsvognen bag på bilen vajer skulpturen fra side til side gennem smalle passager og ned ad bakker i hjembyen Eiði.

Til sidst finder den vej til kunstmuseet i Tórshavn, hvor en forundret børnehøveflokk med udspilede øjne beundrer værket.

Bølgebrus fotograferes fra oven med droner på en kold, mørkegrå strand i Nordatlanten, hvor hovedpersonen får sig en dukkert. Det er lige før, at duften af det åbne hav breder sig i biografssalen.

Amager Strand filmes fra samme vinkel, når hun under et ophold i København taler om studietiden på Det Kongelige Danske Kunstakademi på Charlottenborg.

På det danske fastland er forestillingen om Færøerne tæt knyttet til den enestående natur. Måske tilsat får, konservative værdier eller hvalfangst.

Det er alt sammen væsentlige elementer af kulturen, der dog skaber et forenklet billede af øboerne som et primitivt folk, der lever afskåret i et skjult, underbelyst hjørne af kongeriget.

I det hele taget er fortællinger fra Færøerne sjældne. For ikke at tale om nuancerede skildringer af menneskelige erfaringer, kunst og kultur fra landet.

Det opleves derfor radikalt, når filmen kun glimtvis viser de vante klipper og bjerge, inden kameraet følger hovedpersonen indendørs i hendes atelier, hjem i stuen eller på et nyopført hospital, som hun er i gang med at dekorere.

Sigrun fortæller, at hun kan se Slættaratindur – Færøernes højeste bjerg – fra sit vindue. Men i stedet for at filme hende bestige de høje tinder filtreres motivet gennem kunst, hvor bjerget belejligt optræder i et af malerierne.

Med hjælp fra animation vækkes isbjørnen i et andet maleri til livs i en hypnotisk sekvens. Ihærdigt svømmer den mod en strøm af blå maling.

Heartist er mere end et kunstnerportræt. Den bringer Færøerne tættere på rigsfællesskabet, ligesom isbjørnens rumsteren i maleriet bringer kunsten tættere på publikum.

Ovenstående artikel af Kjartan Hansen blev oprindeligt skrevet til Filmmagasinet Ekko

Bergithe Johannessen (1905-1995) var en helt særlig kvinde og kunstner, der brød barrierer og normer for sin tid. Kom til Danmarkspremiere på den nye kortfilm Sommergæst, som fortæller hendes fascinerende historie, mandag den 4. marts kl. 17

Mandag 4. marts kl. 17

SOMMERGÆSTEN

Danmarkspremiere på kort portrætfilm om den færøske kunstner Bergithe Johannessen. Med introduktion ved Karin Elsbudóttir og efterfølgende samtale med filmskaberne Anya Mathilde Poulsen og Lars Rønnow Torp

Den færøske maler Bergithe Johannessen (1905-1995) var den første færing, som fik en professionel, akademisk kunstneruddannelse. Blot 17 år gammel kom hun ind på Sidcup School of Art i London, og i 1925 blev hun som den første færing optaget på Kunstakademiet i København - tre år før Sámal Joensen-Mikines.

Hendes produktion tæller flere hundrede malerier, især stemningsfulde og mesterligt udførte akvareller af færøske landskaber. Men hvem var hun, denne usædvanlige kvinde, der ville kunsten i en tid, hvor det ikke blev regnet som et hverv for kvinder, og hvordan formede hendes liv sig?

Gennem arkivfotos og interviews med færøske eksperter samt bekendte og slægtninge, bl.a. teaterinstruktør Eyðun Johannessen, fortæller Sommergæsten en usædvanlig historie om en helt særlig kvinde, der brød barrierer og normer for sin tid, men også måtte se sig begrænset.

Arrangementet præsenteres i samarbejde med Færøernes Repræsentation.

Danmarkspremiere
Filmen varer 23 minutter og har danske tekster. Den introduceres af direktør på Nordatlantens Brygge, Karin Elsbudóttir, og efter visning drøfter filmskaberne Anya Mathilde Poulsen og Lars Rønnow Torp filmen med Birgir Thor Møller og publikum.

Originaltitel SOMMERGÆSTEN. Bergithe Johannessen - en pioner i færøsk kunst

Dokumentar 23 minutter

Producent Lars Rønnow Torp

Redaktion Anya Mathilde Poulsen, Gunvor Bjerre

Medvirkende Eyðun Johannessen, Solveig Hanusardóttir Olsen, Malan Marnersdóttir, Edmund Nielsen

Foto Lars Rønnow Torp, Karl Zaki, Albert Ostenfeld

Klip Asla Husgaard

Indtaling Annika Johannessen

Titelnummer Meejah - Litli mín (Mountain)

Produceret med støtte fra Mentanargrunnur Landsins, Statens Kunstfond

Produktionsselskab Thin Green Line Productions 2022

Fredag 8. marts kl. 16.45

TWICE COLONIZED

Vi markerer Kvindernes kampdag med stærk portrætfilm om den politiske aktivist Aaju Peter. Efter visningen drøfter instruktør Lin Alluna filmen med Sirí Paulsen og publikum.

Den grønlandske menneskerettighedsaktivist Aaju Peter har dedikeret sit liv til kampen for inuit i hele Arktis. Da en tragedie rammer blandt Aajus nærmeste, begiver hun sig ud på en personlig rejse for at konfrontere sin fortid og samtidig sikre oprindelige folks demokratiske ret og uafhængighed. Men er det muligt at ændre verden og hele sine egne sår på samme tid?

Instruktør Lin Allunas enestående portrætfilm følger Aaju Peters arbejde i både Grønland, Danmark og i hendes nye hjemland Canada, hvor hun i dag er bosiddende og hvorfra hun kæmper for oprindelige folks rettigheder på globalt plan.

Siden premieren på CPH:DOX 2023 har *Twice Colonized* høstet anerkendelse på adskillige festvaler, og den vandt prisen som bedste dokumentarfilm på Nuuk International Film Festival 2023.

Arrangementet præsenteres i samarbejde med Grønlands Repræsentation, som byder på en forfriskning efter filmen.

Arrangementet
Filmen (90 min) har danske tekster.
Arrangementet (inkl. samtale) varer ca. 120 minutter.

Instruktion Lin Alluna

Manus Aaju Peter, Lin Alluna

Foto Iris Ng, David Bauer, Glauco Bermudez, Lin Alluna

Klip Mark Bukdahl

Musik Olivier Alary, Johannes Malfatti

Lyddesign Benoît Dame, Catherine Van Der Donckt

Producere Emile Hertling Péronard, Alethea Arnaquq-Baril, Stacey Aglok MacDonald, Bob Moore

Produktionsselskab Ánorák Film

Distribution Reel Pictures

NUUK INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL

Lørdag 9. marts kl. 13.45

SOVIET BARBARA

Portrætfilm om den islandske kunstner Ragnar Kjartansson og hans arbejde i Moskva i tiden lige før Ruslands invasion af Ukraine.

I december 2021 åbnede den islandske og internationalt berømmede kunstner Ragnar Kjartansson en udstilling i Moskva, hvor han iscenesatte den amerikanske soap-opera *Santa Barbara*. Tv-serien havde russisk tv-premiere i 1992, blot en uge efter kommunismens fald, og den blev en gigantisk succes.

Ragnar Kjartanssons iscenesættelse og dens kritiske blik på post-sovjetten udspillede sig imidlertid i tiden op til Putins invasion af Ukraine – og pludselig stod kunstneren i en både uventet og ubehagelig situation.

Instruktør Gaukur Úlfarsson fulgte Kjartansson gennem hele processen, og resultatet er en medrivende dokumentarfilm, der både skildrer de dramatiske begivenheder og portrætter en enestående kunstner.

Filmen vises med kort introduktion ved filmdagenes Birgir Thor Møller.

Arrangementet

Filmen (90 min) har engelske tekster. Arrangementet (inkl. kort introduktion) varer ca. 105 minutter.

Originaltitel Soviet Barbara – the Story of Ragnar Kjartansson in Moscow

Instruktion Gaukur Úlfarsson

Manus Gaukur Úlfarsson, Guðni Tómasson

Foto Hákon Sverrisson

Klip Elisabet Ronaldsdóttir, Sigurður Kristinn Ómarsson

Musik Davíð Berndsen

Producere Guðrún Olsen, Gaukur Úlfarsson, Guðni Tómasson, Kristín Ólafsdóttir, Freyr Árnason

Produktionsselskab Ofvitinn

Filmserie: ISLAND RUNDT

Se et eksklusivt udvalg af islandske art-house-film i vores serie Island rundt.

I 2021 satte vi fokus på den islandske filmbølge og viste et udvalg af de originale spillefilm, der har skabt opmærksomhed om Island som filmnation. Vi fortsætter den udforskning i år og præsenterer en række nyere filmperler fra Island.

Åbningsfilmen er Hilmars Oddssons magiske road movie *Driving Mum*, der tager os med på en rundtur i både Islands og tilværelsens afkroge. Filmen er holdt i et stilrent, sorthvidt billedsprog, og den sender filmiske hilsner til flere af filmhistoriens store auteurs såsom finske Aki Kaurismäki og tyske Wim Wenders.

Marteinn Þórsson fortæller derimod sin historie i farver og i et geografisk mere afgrænset område, hvilket også fremgår af hans films titel *Backyard Village*. Men også han arbejder i den europæiske art cinema-tradition i sin enkle, smukke og livsbekræftende film om to ensomme sjæle, der mødes og bliver klogere på både hinanden og sig selv.

Elsa María Jakobsdóttir kendes på filmdagene for de mesterlige kortfilm *Atelier* (2017) og *Fungus* (2018). Med

Wild Game (2023) har hun ikke blot spillefilmdebuteret, for filmens både skarpe og urkomiske studie af det menneskelige væsen blev den største islandske kassesucces i hjemlandets biografer nogensinde.

Serien byder også på to filmatiseringer, en ny og en 24-årig. Ása Helga Hjörleifsdóttirs anmelderroste *Brevet fra Helga* (2022), der er baseret Bergsveinn Birgissons roman 'Svar på Helgas brev', og *101 Reykjavik* (2000), som er en sprudlende filmatisering af Hallgrímur Helgasons gennembrudsroman (og billedkunstneren og forfatteren Helgason er pt udstillingsaktuel på Nordatlantens Brygge).

Filmserien *Island rundt* præsenteres i samarbejde med Icelandic Film Centre og Islands Ambassade. Udvalgte titler fra den vises også i Øst for Paradis i Århus og i Biffen i Ålborg og senere i år i Cinemateket i København. Vi anbefaler også de islandske titler i serien *Portrætfilm* og de enestående kortfilm, som filmkunstneren Helena Jónsdóttir viser i arrangementet *Kunst- og dansefilm fra Nord*.

Torsdag 29. februar kl. 19.45

DRIVING MUM / Á FERÐ MEÐ MÖMMU

Vi åbner Nordatlantiske Filmdage 2024 med magisk, sorthumoristisk og bittersød filmperle, der bringer os på road trip gennem Islands og tilværelsens afkroge. Mød instruktør Hilmar Oddsson efter visningen.

Jón er i halvtredserne, ugift og bor sammen med sin mor på en isoleret gård ved Islands Vestfjorde. Året er 1980, og de ernærer sig ved at strikke og sælge sweatre, og ellers er det kun deres gadekryds af en fårehund, der skaber lidt liv på gården.

Da moderen dør, ser Jón det som sin pligt at ære hendes sidste vilje og fragte hendes afsjælede legeme tværs over Island til den fiskerby sydpå, hvor hun voksede op, og hvor hun ønskede at blive begravet. Så han klæder hende i pænt tøj og pelsfrakke, sminker hendes læber og øjne og binder hende fast på bagsædet af deres gamle Ford Cortina. Så tager han af sted med hunden ved sin side på en rejse, der konfronterer ham med fortiden og det liv, han aldrig har udlevet.

Hilmar Oddssons *Driving Mum* er en sorthumoristisk og bittersød road movie med surrealistiske undertoner. Den havde verdenspremiere ved filmfestivalen Black Nights i Tallinn i 2022, hvor den vandt hovedprisen for Bedste film.

Efter filmen byder Islands ambassade på en forfriskning.

FESTIVALÅBNING

Filmen (114 min) har engelske undertekster. Arrangementet (inkl. introduktion og samtale) varer ca. 135 minutter.

Originaltitel Á ferð með mömmu

Instruktion/manus Hilmar Oddsson

Medvirkende Pröstur Leó Gunnarsson, Kristbjörg Kjeld, Tómas Lemarquis, Hera Hilmarsdóttir

Foto Óttar Guðnason

Klip Hendrik Mägars

Musik Tönu Körvits

Lyddesign Matis Rei

Producer Hlin Jóhannesdóttir

Produktionsselskab Ursus Parvus

Co-producere Marianne Ostrat, Þórir S. Sigurjónsson, Arnar Benjamín Kristjánsson

Distribution Alief

Islands ambassade

Søndag 3. marts kl. 16.45

BACKYARD VILLAGE / ÞORPIÐ Í BAKGARÐINUM

To ensomme sjæle mødes i bittersød, lun og livsbekræftende filmperle fra Island. Mød instruktør Marteinn Þórsson efter visningen

Da Brynja afslutter sit ophold på en helseklinik i landsbyen Hveragerði, har hun ingen større lyst til at vende tilbage til sit liv i hovedstaden. I stedet tjekker hun ind på et lille gæstehus, og der møder hun Mark, en engelsk turist, som heller ikke lader til at ville rejse hjem.

Gradvis lærer de to enlige sjæle hinanden at kende, åbner op for sine hemmeligheder og bliver samtidig klogere på sig selv. Og instruktør Marteinn Þórssons bittersøde og livsbekræftende film skildrer de to rod- og retningsløse enere med lun humor og empati - og i et lige så enkelt som stilrent og smukt filmsprog.

Arrangementet
Filmen (91 min) er delvis på engelsk og har engelske undertekster. Arrangementet (inkl. samtale) varer ca. 115 minutter.

Originaltitel Þorpið í bakgarðinum
Instruktion Marteinn Þórsson
Manus Guðmundur Óskarsson
Medvirkende Laufey Elíasdóttir, Tim Plester,
Foto Bergsteinn Björgúlfsson
Klip Valdis Óskarsdóttir, Marteinn Þórsson
Musik Jófríður Ákadóttir
Lyd Pétur Einarsson
Lyddesign Nicolas Liebing
Producere Marteinn Þórsson, Guðmundur Óskarsson
Produktionsselskab Tenderlee Motion Pictures Company

Tirsdag 5. marts kl. 16.45

101 REYKJAVÍK

Sprudlende filmatisering af Hallgrímur Helgasons skarpe og satiriske generationsportræt i gennembrudsromanen 101 Reykjavík. Med introduktion ved Birgir Thor Møller.

Hlynur Björn er 34 år, arbejdsløs og bor hjemme hos sin mor. Hans korte dage bruges på internettet eller tv og de lange nætter i downtown Reykjavík. Han har ingen synlige intentioner om at ændre livsmønster, men pludselig tager livet en uventet drejning. Hans mor springer ud som lesbisk, og hendes nye kæreste er lige så gravid som den arme pige Hofi, der gør alt for at fremstå som hans kæreste. Og han har sovet med dem begge!

Med Victoria Abril som varmlodig tangolærer og musik af Damon Albarn (Blur) og Einar Örn (Sugarcubes) blev den sprudlende beretning i Baltasar Kormákurs filmatisering (2000) af Hallgrímur Helgasons roman (1996) en succes, både i Island og internationalt.

Birgir Thor Møller kaster et kultur- og filmhistorisk blik på byfilmen og dens (gruppese)lvs)portræt af den islandske generation X i sit oplæg til visningen.

Forfatteren og billedkunstneren Hallgrímur Helgason er aktuell på Nordatlantens brygge med udstillingen Gruppeportræt af selvet. Filmbilletter giver også adgang til udstillingen

Arrangementet

Filmen (92 min) har engelske tekster. Arrangementet (inkl. introduktion) varer ca. 115 minutter.

Originaltitel 101 Reykjavík

Instruktion Baltasar Kormákur

Manus Baltasar Kormákur (baseret på Hallgrímur Helgasons roman)

Medvirkende Hilmir Snær Guðnason, Victoria Abril, Hanna María Karlsdóttir

Foto Peter Steuger

Klip Skule Eriksen, Sigvaldi J. Kárasón, Steingrímur Karlsson

Musik Damon Albarn, Einar Örn Benediktsson

Lyddesign Kjartan Kjartansson

Producere Baltasar Kormákur, Ingvar Pórðarson

Co-producere Michael P. Aust, Egil Ødegård, Marianne Slot, Christian Vizi, Peter Aalbæk Jensen

Produktionsselskab 101 Ltd. i samarbejde med Filmhuset Produksjoner AS, Liberator Productions, Zentropa Entertainments, Troika Entertainment

Distribution Øst for Paradis

Torsdag 7. marts kl. 19.45

BREVET FRA HELGA / SVAR VIÐ BRÉFI HELGU

Passioneret og gribende smukt kærlighedsdrama fra en fjern afkrog i 1940'ernes Island. Med kort introduktion ved Birgir Thor Møller.

Brevet fra Helga udspiller sig i 1940'ernes Island – i en fjerntliggende fjord, hvor den gifte landmand Bjarni møder den ligeledes gifte Helga i den lokale læsegruppe. Og de indleder en lidenskabelig, forbudt affære, hvor følelserne er lige så brusende og stormfulde, som bølgerne i det hav, der omgiver dem.

Kærligheden til litteraturen og ikke mindst mellem de to passionerede mennesker står i centrum i instruktør Ása Helga Hjörleifsdóttirs fine og billedstærke filmatisering af Bergsveinn Birgisson's roman 'Svar på Helgas brev' (udgivet på dansk i Kim Lembeks oversættelse).

Filmen vises med kort introduktion ved filmdagenes Birgir Thor Møller, der i sit oplæg sætter fokus på tidens stigende antal filmatiseringer.

Arrangementet
Filmen (112 min) har danske tekster.
Arrangementet (inkl. introduktion) varer ca. 130 minutter.

Originaltitel Svar við bréfi Helgu

Instruktion Ása Helga Hjörleifsdóttir

Manus Bergsveinn Birgisson, Ottó Geir Borg, Ása Helga Hjörleifsdóttir

Medvirkende Hera Hilmar, Thorvaldur Kristjansson, Anita Briem, Björn Thors

Foto Jasper Wolf

Klip Antti Reikko

Producer Birgitta Björnsdóttir, Skúli Fr. Malmquist

Produktionsselskab Vintage Pictures, Zik Zak Filmworks

Distribution Filmbazar

Søndag 10. marts kl. 19.45

WILD GAME / VILLIBRÁÐ

Afslørende selskabsleg åbner op for drama i urkomisk og veldrejet publikumshit fra Island. Mød instruktør Elsa María Jakobsdóttir efter visningen, som afslutter festivalen.

Under et middagsselskab beslutter syv venner at spille en farlig leg. Deltagerne lægger deres mobiltelefoner på bordet og accepterer at offentliggøre alle sms'er og opkald i et forsøg på at bevise, at de intet har at skjule. Under overfladen lurer dog en række tikkende bomber af hemmeligheder og intriger

Elsa María Jakobsdóttirs *Wild Game* fra 2023 er det islandske modstykke til den danske film *Hygge* (Dagur Kári, 2023). Og filmens urkomiske og til tider meget dramatiske studie af det menneskelige væsen og dets ageren i relationer blev et publikumshit uden lige i Island, hvor *Wild Game* er den mest indbringende islandske film nogensinde.

Efter visningen samtaler instruktør Elsa María Jakobsdóttir med publikum og filmdagenes Birgir Thor Møller, før vi byder på et glas vin og siger tak for i år.

FESTIVALAFSLUTNING

Filmen (110 min) har engelske tekster. Arrangementet (inkl. samtale) varer ca. 135 minutter.

Originaltitel Villibráð

Instruktion Elsa María Jakobsdóttir

Manus Elsa María Jakobsdóttir, Tyrfingur Tyrfingsson

Medvirkende Gisli Örn Garðarsson, Hilmir Snær Guðnason, Puriður Blær Jóhannsdóttir, Nina Dögg Filippusdóttir, Anita Briem, Björn Hlynur Haraldsson, Hilmar Guðjónsson

Foto Bergsteinn Björgúlfsson

Klip Kristján Loðmfjörð

Musik Gisli Galdur

Lyddesign Björn Viktorsson

Producere Þórir S. Sigurjónsson, Arnar Benjamín Kristjánsson, Ragnheiður Erlingsdóttir

Produktionselskab Zik Zak Filmworks

FRA ISLANDS AFKROGE

Skæve og ofte lavmælt underfundige film har skabt international opmærksomhed om Island som filmnation. At kunne se Island på film har dog ikke altid været en selvfølge.

Lige siden den første biograf åbnede i Reykjavik i 1906 har islændingene været ihærdige biografgængere. Før 1980 så de imidlertid sjældent Island på film. Og når det skete, var det enten i udenlandske og især danske film eller i amatøragtige film af islandske filmpionerer.

I 1970'erne begyndte imidlertid en håndfuld nyuddannede instruktører at vende hjem til Island fra europæiske filmskoler. Og de unge ildsjæle ville ikke nøjes med den tv-produktion, som oprettelsen af Islands tv (RUV) lagde grunden til i 1966. De ville se Island i landets biografer, der ellers var dominerede af amerikansk film.

Det islandske Alting var dog ikke umiddelbart venligt stemt. Ideen om en filmindustri i et befolkningsmæssigt så lille land virkede svagt funderet. Men presset voksede, og i 1978 kom en islandsk filmfond på finansloven.

Året efter blev tre spillefilm produceret, og den 25. januar 1980 var der biografpremiere på den første af dem, Ágúst Guðmundssons *Land og sønner*. I begyndelsen var fondsmidlerne dog så beskedne, at det blev en uundgåelig

forudsætning, at publikum betalte dobbelt billetpris for at se en islandsk film i forhold til en udenlandsk. Hvad man også gjorde. Over halvdelen af islændingene købte billet til *Land og sønner* og så dens skildring af generationskløften i den traditionelle hjemstavn, et tilbagevendende tema i den islandske film.

VIKINGER OG OUTSIDERE

Set med internationale øjne var det især Hrafn Gunnlaugssons vikingefilm *Når ræven flyver* (1984), der tegnede Islands filmiske ansigt i 1980'erne. Og i 1990'erne samledes opmærksomheden om en række bittersøde og tragikomiske outsiderfilm af Fridrik Thór Fridriksson.

Fridriksson fik sit gennembrud med den poetiske roadmovie *Naturens børn* (1991), der blev nomineret til en Oscar. Nomineringen gav ikke en statuette til Fridriksson. Men den banede hans veje vidt og bredt, og han blev modtaget på internationale festivaler som et islandsk svar på tyske Wim Wenders, amerikanske Jim Jarmusch og de finske Kaurismäki-brødre.

Desuden skabte Fridrikssons internationale succes en ny interesse for Island som filmnation. Og 1990'erne blev årtiet, hvor landets unge filmindustri knyttede både økonomiske og kreative bånd til internationale partnere. Den udvikling er fortsat, og

Brevet fra Helga (Ása Helga Hjörleifsdóttir, 2022)

siden årtusindeskiftet har instruktører som Baltasar Kormákur og Dagur Kári lavet lige så mange film i udlandet som hjemme i Island.

Ved årtusindeskiftet blev islandsk film ydermere styrket med en ny filmlov og i 2003 med oprettelsen af det nye filminstitut, Icelandic Film Centre, der erstattede den tidligere filmfond. Ved siden af de kulturpolitiske tiltag blev filmproduktionen også underbygget af industriministeriet, der iværksatte en refusionsordning, der tiltrak udenlandske filmprojekter, filmfolk og finanser til Islands voksende filmindustri.

Resultatet udeblev ikke, og gradvis forøgede man landets produktion fra de før gennemsnitlige tre til nu ti årlige spillefilm. Dertil kommer, at man i filmloven afsatte særlige puljer til tv-produktion, dokumentarfilm og kortfilm.

Sidstnævnte satte skub i talentudviklingen, og det høstede man frugterne af i 2010'erne. Blandt årtiets succesfulde debutanter skal i den forbindelse nævnes Rúnar Rúnarsson (*Volcano*, *Sparrows* og *Echo*), Marteinn Thorsson (*One Point O*, *Rokland*, *XL* og *Backyard Village*), Hafsteinn Gunnar Sigurðsson (*Either Way*, *Paris of the North* og *Under træet*), Baldvin Z (*De små ting* og *Lad mig falde*) og Grímur Hákonarson (*Blandt mænd og får* og *Mælkekrigen*).

PRISREGN

Blandt årtiets fremtrædende debutanter var også Benedikt Erlingsson, der i 2014 vandt Nordisk Råds Filmpris for sin spillefilmsdebut *Om heste og mænd* og som modtog prisen igen i 2018 for *Kvinde på krigsstien*.

I 2015 gik den nordiske filmpris også til en islandsk film. Det år var det Dagur Káris *Virgin Mountain*, hvis både overraskende og rørende outsiderberetning skildres i et raffineret enkelt billedsprog og med lige dele empati og underfundig ironi. Dermed lå filmen også smukt i forlængelse af de originale film, som Dagur Kári har instrueret siden han debuterede og fik sit gennembrud i 2003 med *Nói albínói*.

Årtiet var i hele taget rigt på internationale priser – med 30 til 80 årlige priser og så det famøse år 2015, hvor prisregnen toppede med hele 103 internationale priser til islandske film.

Det var dog ikke kun de islandske film og instruktører, der blev hædret i 2010'erne. Komponisten Jóhann Jóhannsson modtog en Golden Globe for sin musik til James Marshs *Teorien om alting* (2014), og han blev nomineret til en Oscar to gange, før han gik bort alt for tidligt i 2018. Og i 2020 vandt komponisten Hildur Guðnadóttir Oscarstatuetten for sin musik til Todd Philips *Joker* (2019).

Nói albinói (Dagur Kári, 2023)

Men tilbage ved de islandske instruktører så debuterede også Hlynur Pálmason med den danske prisvinder *Vinterbrødre* (2017), som han fulgte succesfuldt op på med den islandske film *En hvid, hvid dag* (2019) og *Vanskabte Land* (2022). Og Guðmundur Arnar Guðmundsson betog publikum med sin mangfoldigt prisbelønnede spillefilmsdebut *Heartstone* (2016). Filmen lagde sig smukt i forlængelse af den islandske (og nordiske) tradition for stærke og vedkommende coming of age-film, og han fortsatte i den genre i sin anden film, *Beautiful Beings* (2022), hvis fortælling var noget mere rå og ubarmhjertig, men lige så medrivende og filmisk mesterligt lavet som debutfilmen.

Ása Helga Hjörleifsdóttir debuterede også med en coming of age-film, *The Swan* (2018). Den handlede tillige om en ung piges oplevelser under et sommerophold på landet. Og netop film af og om kvinder havde man savnet i første halvdel af årtiet, hvor Valdís Óskarsdóttir dog skal nævnes for sin lige så vanvittige som sorthumoristiske ensemblekomedie *King's Road* (2010).

De kvindelige instruktører kom dog stærkt ind på banen i slutningen af årtiet, hvor Isold Uggadóttir kastede et kritisk blik på immigranternes vilkår i sin eminente spillefilmsdebut *And Breathe Normally* (2018) og Ásthildur Kjartansdóttir ligeledes i sin stærke

spillefilmsdebut *The Deposit* (2019). Og førnævnte Ása Helga Hjörleifsdóttir fulgte op på sin debutfilm med det anmelderroste og gribende kærlighedsdrama *Brevet fra Helga* (2022). Og førnævnte Ása Helga Hjörleifsdóttir fulgte op på sin debutfilm med det anmelderroste og gribende kærlighedsdrama *Brevet fra Helga* (2022), og Elsa María Jakobsdóttir spillefilmsdebuterede med det komiske og særdeles veldrejede publikumshit *Wild Game* (2023).

DEN ISLANDSKE BØLGE

Krimierne var også meget fremtrædende i 2010'erne, og er det stadig. Faktisk har der i de forgangne 14 år ikke været et eneste år uden en islandsk krimi eller thriller. I Danmark var der f.eks. biografpremiere på *Black's Game* (2012) og på tv kunne vi se serierne *The Valhalla Murders* og *Katla* (begge på Netflix) eller *Fanget – en morder iblandt os* og *Stella Blómkvist* (begge på DR). Og i Hollywood genindspillede Baltasar Kormákur den islandske smugler-thriller *Reykjavík Rotterdam* (2008), der i den amerikanske version fik titlen *Contraband* (2012). Samme år var Kormákur også biografaktuel med den islandske film *Dybet* om en overlever fra et skibsforlis. Filmen lagde sig stilistisk fornemt i kølvandet af hans islandske spillefilm og fik Danmarkspremiere, ligesom hans succesfulde spillefilmsdebut *101 Reykjavík* (2000) og *Havet* (2002)

Naturens børn (Fridrik Thór Fridriksson, 1991)

havde gjort det før. Kormákurs årti gik dog især med at instruere og/eller producere broderparten af førnævnte krimier (og flere tv-serier og film), alt imens han ekspanderede sit internationalt orienterede virke og produktionsselskab Reykjavik Studios.

Den islandske filmindustri har i hele taget oplevet en voldsom vækst i de sidste par årtier. Eksempelvis bliver Netflix-produktioner som *Against the Ice* (2022) og sidste sæson af *True Detective* (2024) indspillet med islandske partnere i Island, hvor de storslåede produktioner forsyner flere hundrede islændinge med arbejde og styrker den samlede islandske filmbranche.

Man fristes ligefrem til at sige, at der har været en krimibølge. Eller en Netflix-bølge. Og det har der været, og den er der fortsat. Alt peger dog heldigvis på, at dens positive virkning på den industrielle del af filmbranchen også gavner den lokale produktion. For den egentlige islandske bølge består af de spillefilm – de såkaldte arthouse-film – der markerer Island som filmnation, både på de internationale festivaler og i de arthouse-biografer, hvor de typisk får premiere. Og intet tyder på, at den bølge har lagt sig.

Diversiteten i filmproduktionen er samtidig stor, både stilistisk og tematisk, og i dag består islandsk film af alt i fra skæve komedier og hårdkogte krimier over socialrealisme og psykologisk drama til socialt engageret dokumentarisme og velfortalte portrætfilm. Og ud over nævnte spillefilmsdebutanter har det nye årtusinde budt på stærke film af veteraner som Fridrik Thór Fridriksson (*Universets engle*), Ágúst

Guðmundsson (*Mågelatter*) og Hilmar Oddsson (*Driving Mum*).

Men vælger vi at fokusere på spillefilmene – *den islandske bølge* – så har de hver især deres unikke kvaliteter såvel som nogle markante fællestræk.

For overordnet er det især skæve og bittersøde eller sorthumoristiske beretninger om ofte særegne enere. Desuden er det fortrinsvis hverdagsdramaer med et gerne tragikomisk blik for livets små og store komplikationer og et lige så skarpt blik for det bizarre i både hverdagen, omgivelserne og samfundsudviklingen. Og endelig er det udpræget filmiske beretninger, hvis stil synes at gå hånd i hånd med de fåmælte, underspillede og alligevel noget så udtryksfulde enere, som filmene skildrer.

Og deri ligger nok en af filmenes – og bølgens – største styrker. For selvom de handler om lidt aparte enere, så fortæller de samtidig skæbnehistorier, som både henvender sig til og rører os alle. Den kombination af filmisk originalitet og fængslende fortællinger er øjensynligt langt fra det værste udgangspunkt, en film kan have. Og heldigvis peger intet på, at hverken Islands eller tilværelsens afkroge er udtømte inspirationskilder. Derfor kan man næsten ikke have andet end store forventninger til de filmoplevelser, vi har i vente fra Island.

Ovenstående artikel er en opdateret og forlænget udgave af essayet 'Med Island i optikken', der blev bragt i programfolderen for Nordatlantiske Filmdage 2021.

Søndag 3. marts kl. 13.45

MED BLIKKET MOD GRØNLAND

Fem lige så stærke som forskellige kortfilm med hver deres blik på livet i Grønland. Mød skuespiller Vivi Nielsen og instruktørerne Louise Hollerup og Inuk Jørgensen.

Vi lægger ud med den visuelt bjergtagende og samtidig tankevækkende dokumentar *The Pavillion*. Filmen er instrueret af Aannguaq Reimer-Johansen og skildrer arkitekten Konstantin Ikonomidis, der bygger en kurvet pavillon af isblokke, imens han deler ud af sine tanker om is-monumentet såvel som landets fremtid i en tid, hvor isen smelter hurtigere end nogensinde.

Derpå ser vi instruktør Nivi Pedersens science-fiction-kortfilm *Updated* (billedet), der med inspiration i Netflix-serien *Black Mirror* tematiserer brugen af digital teknologi i omsorgstjenesten. Skuespiller Vivi Nielsen drøfter filmen – og sit engagement i grønlandsk film generelt – før vi introducerer instruktørerne Inuk Jørgensen og Louise Hollerup.

Modige samtaler

Inuk Jørgensen har flere prisvindende og debatskabende kortfilm bag sig, og i sin nye film *Where dreams are forgotten* skildrer han den rodløshed, han mærker hos de unge i Sydgrønland i dag. Hans instruktørkollega Louise Hollerup kommer ud af en dansk familie, der i tre generationer har rejst til Grønland for at arbejde,

og i sin nye kortfilm, *Billeder af dig*, ser hun med nysgerrigt blik på sine bedsteforældres tid som lærere i 1960'ernes Grønland.

Begge film inviterer til modig og åben samtale, som vi tager med instruktørerne, før vi afrunder programmet med Berda Larsens kunstfilm *Nukapissat*. Med enkle virkemidler tydeliggør filmen forskellen mellem, hvordan det hjemlige og det fremmede blik ser og skildrer Grønland.

Arrangementet præsenteres i samarbejde med Grønlands Repræsentation

Arrangementet

Filmene har engelske undertekster.

Arrangementet (inkl. samtale) varer ca. 105 minutter.

Af Aannguaq Reimer-Johansen:

The Pavillion / Qaammat (2023 10 min)

Af Nivi Pedersen:

Update (fiktion, 2020 17 min)

Af Inuk Jørgensen:

Where dreams are forgotten (2023 7 min)

Af Louise Hollerup:

Bilder av dig / Billeder af dig (2023 15 min)

Af Berda Larsen

Nukapissat (2021 5 min)

FOREDRAG onsdag 6. marts kl. 16.45

GRØNLANDSK FILM

Producer Emile H. Péronard fortæller om vigtigheden af at fortælle egne historier i et filmhistorisk foredrag, der afrundes med kortfilmen *Sinilluarit (Goodnight)*

På kort tid har grønlandsk film markeret sig med en Oscar-nominering, adskillige internationale filmpriser, og landets første nominering til Nordisk Råds Filmpris. En af den nye grønlandske filmbølges mest centrale skikkelser, producenten Emile Hertling Péronard, fører publikum igennem den grønlandske filmhistorie, og forklarer igennem cases, filmklip og anekdoter, hvorfor det er vigtigt for det grønlandske folk at fortælle deres egne historier på film.

Der vil være tid til spørgsmål, før arrangementet afsluttes med Inuk Silis Høeghs nu 25-årige kortfilm *Sinilluarit (Goodnight, 1999 14 min)*

Foredraget er på dansk og varer 75 min (inkl. kortfilm og spørgetid).

Emile Hertling Péronard er en Oscar-nomineret grønlandsk filmproducer, som med produktionsselskaberne Ánorák Film og Polarama Greenland har produceret og udsendt grønlandske film på filmfestivaler som Cannes, Venedig, Berlinale og Sundance. Han har bl.a. stået bag filmene Twice Colonized, Music for Black Pigeons, Ivalu, Kalak, SUMÉ - Lyden af en Revolution, og i 2023 modtog han den grønlandske filmpris Innersuaq for sit arbejde. I mere end et årti har han arbejdet for at forbedre vilkårene i den grønlandske filmbranche, og han sidder i bestyrelserne for Arctic Indigenous Film Fund og ARTEF (The Anti-Racism Taskforce for European Film).

Lørdag 9. marts kl. 16.45

KUNST- & DANSEFILM FRA NORD

Sanselig poesi, skæv humor og alt derimellem. Se et udvalg af nordiske kunst- og dansefilm og mød filmskaberne Jessie Kleemann, Helena Jónsdóttir og Maia Elisabeth Sørensen

På sidste års udgave af Nordatlantiske Filmdage satte vi os for at vise og udforske kunstfilmens særlige undergenrer dansefilm. Og vi blev ikke blot begejstrede for filmene, men opdagede også, hvor underbelyst genren er, ikke mindst i forhold til det antal markante filmkunstnere, der arbejder med den i Nordatlanten og det øvrige Norden. Derfor glæder det os, at vi kan vise flere originale film og byde jer på en ny omgang dansefilm fra Nord.

Det perfekte og det uperfekte

Rum og tid, bevægelse og rytme - det er stadig nogle af de centrale begreber, der bruges i både filmmediet og dansens verden, og som forbinder de to verdner. I år udforsker vi film, der er mere eller mindre iscenesatte, enten i naturens store vidder eller i urbane og til tider industrielle rum.

Et par af filmene sender desuden stilistiske og tematiske hilsner til Jørgen Leths legendariske film *Det perfekte menneske* (1968). De udvalgte film er dog først og fremmest vidt forskellige i deres udtryk, og de er ofte overraskende og altid både sanselige og tankevækkende.

Film og artist talk

Ud over filmprogrammet inkluderer arrangementet samtale om krydsfeltet mellem film og dans, rum og bevægelse, by og natur, det perfekte og det uperfekte. I samtalen medvirker Jessie Kleemann, Helena Jónsdóttir og Maia Elisabeth Sørensen, og den modereres af Helle Pagter, der selv er filmskaber og viste film på sidste års Nordatlantiske Filmdage.

Festivalens hyggelige filmcafé er åben efter arrangementet, hvor du kan møde og tale med de medvirkende instruktører.

Af islandske Helgi Örn Pétursson
Vestdalsfoss (6 min - billedet øverst)

Af islandske Helena Jónsdóttir
Red Buses (7 min)
Zimmer (8 min)
Perfect Arthur (7 min)

Af danske Maia Elisabeth Sørensen og hollandske Kristina Daurova
How To Be a Perfect Human (13 min)

Af grønlandske Jessie Kleemann
To klip fra videoværker (i alt ca. 6 min)

Af grønlandske Alexander Montgomery-Andersen
Out of touch (6 min)

Af den færøske duo Rammatik (Marianna Mørkøre og Rannvá Káradóttir)
Memotekið (4 min)

Af finske Kati Kallio
Time Subjectives in Objective Time (6 min)

Out of Touch (Alexander Montgomery-Andersen, 2023)

Fredag 1. marts kl. 19.45

FÆRØSK KORTFILMAFTEN

Tragikomik, alvor og lette toner i fire stærke filmtitler af færøske filmskabere. Mød Andrias Høgenni, Katrin Joensen-Næs, Terji Mohr, Niels Jacob Kjærbæk Pedersen og Tóki Jansson, der drøfter filmene.

Vi skal rundt i hele følelsesregisteret, når vi viser et skarpt udvalg af nye færøske kortfilm og drøfter dem med filmskaberne. I Andrias Høgenis *The Last Straw (Lið við lið)* er gode råd dyre, da hovedpersonens bil rammes af motorstop på en afsidesliggende landevej og dermed kickstarter filmens bittersøde og humoristiske fortælling om menneskelige udveje, omveje og afveje.

Katrin Næs-Joensen udforsker derimod seksuel afhængighed i sit stærke, psykologiske drama *Bliss (Sæla)*, og Terji Mohr kaster et både ironisk og empatisk blik på vores anstrengte forhold til dødsfald, sorg og afsavn i sin tragikomiske film *Død af grin*.

Vi indleder aftenen i en anden boldgade, idet producer Niels Jacob Kjærbæk Pedersen og instruktør Tóki Jansson viser og drøfter animationsfilmen *The Unreal World of Alda*

(*Óveruliga verðin hjá Aldu*). Filmens muntre beretning om Aldas skeptiske forhold til sund kost er egentlig tiltænkt et yngre publikum, men både filmens humor og stilistiske virkemidler rammer alle aldersgrupper, og den er et lige så friskt som stilsikkert bud på farverig animation fra de nordlige breddegrader.

Aftenens fire kortfilm er alle fra 2023, og de er alle nomineret til den færøske kortfilmpris Geytin 2024. Arrangementet præsenteres i samarbejde med Færøernes Repræsentation

Arrangementet

Filmene har engelske undertekster.

Arrangementet (inkl. samtaler) varer ca. 120 minutter.

Tirsdag 5. marts 2024 kl. 19.45

LAD ELVEN LEVE + KOFTEPOLITIET

Samisk aften med prisvindende drama om politisk aktivisme i 1970'erne og satirisk forfilm om nutidige kulturmøder

Ester flytter til Alta i efteråret 1979, hvor hun får job som lærervikar. For at blive accepteret af kollegerne, vælger hun at holde sin samiske baggrund hemmelig, da årtiers undertrykkelse og fordomme har fået mange samer til at tilpasse sig den norske kultur.

Men da hendes fætter tager hende med til demonstration mod et planlagt vandkraftværk i Alta-elven, starter hendes egen opvågning. *Lad elven leve* er et medrivende drama, der er baseret på virkelige begivenheder og skildrer en ung kvindes kamp for samiske rettigheder og sin egen identitet.

To prisvindere

Som forfilm vises *Koftepolitiet (Indigenous Police)*. Kortfilmen er instrueret af Egil Pedersen og kaster et satirisk blik på, hvordan mennesker, både samer og majoritetsbefolkningen, bevidst og ubevidst definerer, hvad der er den rigtige måde at være same på.

De to film vandt priserne som hhv. bedste spillefilm og bedste kortfilm på Nuuk International Film Festival 2023, og de præsenteres her i samarbejde med festivalen.

Arrangementet

Lad elven leve (118 min) har danske tekster og Koftepolitiet (12 min) har engelske tekster. Arrangementet varer ca. 135 minutter.

NUUK INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL

FILMFESTIVAL I PAKHUS

Gennem hele filmhistorien har Færøerne, Grønland og Island tiltrukket udenlandske filmmagere. Siden oprettelsen af en islandsk filmfond i 1979 har Island imidlertid opbygget en egen filmindustri, der producerer et bredt udvalg af film, der gør det bemærkelsesværdigt godt. Og selvom både den færøske og grønlandske filmproduktion har noget færre år bag sig, så har et støt stigende antal grønlandske og færøske filminstruktører markeret sig med originale film, både nationalt og internationalt.

Siden 2017 har Nordatlantiske Filmdage sat fokus på den udvikling og præsenteret nye film og filmhistoriske milepæle, der alle drøftes af instruktører og andre fagfolk.

Vi har dog vist film på Nordatlantens Brygge i flere år end som så. I 2006 afholdt vi vores første Biodage, og siden dengang har vi vist flere hundrede filmtitler, hvoraf broderparten ikke har været vist i Danmark før. Derudover har vi fået besøg af både unge og erfarne instruktører, der har drøftet deres film med publikum.

I samme tidsrum er den digitale filmteknik blevet bedre og mere udbredt. Det har ikke blot sat sit præg

på landenes voksende filmproduktion, men også på kvaliteten af visningerne i det historiske pakhus, som er en unik oplevelse i sig selv.

Derfor præsenterede vi i 2017 den nye filmfestival Nordatlantiske Filmdage, der med et mere omfattende program både tilgodeser den tiltagende filmproduktion i Nordatlanten og den lige så tiltagende publikumsinteresse. Og det er vores ambition, at festivalen i mange år fremover skal danne en unik ramme om unikke filmoplevelser fra det høje nord, og vi vender tilbage 6.—16. marts 2025.

Hold dig opdateret på nordatlantens.dk/filmdage.

Birgir Thor Møller

SÆREGNE SELVPORTRÆTTER

Den islandske kunstner Hallgrímur Helgason giver det klassiske selvportræt en anden drejning i udstillingen 'Gruppeportræt af selvet', som du kan se under filmdagene på Nordatlantens Brygge.

Hallgrímur Helgason er ellers kendt og elsket i Danmark som forfatter, og han har flere anmelderroste romaner bag sig som f.eks. *101 Reykjavik*, *Stormland*, *Kvinden ved 1000 grader* og senest *Tres kilo solskin*. Og han er romanaktuel igen til april med *Tres kilo kæberaslere*, som præsenterer den 28. april i Nordatlantens Brygges litteratursalon NordOrd

Men den velkendte forfatter startede sin kunstneriske løbebane som billedkunstner tilbage i 1980'erne og har hele tiden haft en aktiv dobbeltpraksis. Og selvom han har udstillet meget, både i Island og internationalt, så har vi ikke været særlig bevidste om hans billedkunstneriske virke i Danmark før end nu, hvor Nordatlantens Brygge præsenterer en stor soloudstilling med fokus på hans nyere værker. Desværre har vi ikke nogen portrætfilm om ham, men til gengæld består udstillingen næsten udelukkende af selvportrætter.

Hallgrímur Helgasons maleriske stil er ikke ulig hans skrivekunst, for den er energisk, overvældende, eklektisk, fabulerende, satirisk og bogstavelig talt farverig. Og i de seneste 3 år har han arbejdet med selvportrættet som en måde at portrættere de mange stemmer eller karakterer, man som moderne menneske kan opleve sit sind befolket af. Der er nogle, der snakker derinde, så at sige, og de er ikke altid enige.

På udstillingens malerier står de side om side: den langsomme, den modige, den kreative, den indebrændte og ham, der hellere var blevet i sin seng. Hvert portræt rummer mellem 6 og 16 figurer, samlet som hjernebassens særegne rockband.

På udstillingens øvre etage er der derimod akryltegninger fra serien *4faced* – alt sammen 4foldige ansigter med otte øjne. For som Hallgrímur selv siger det, så har man brug for otte øjne for at fungere i nutidens samfund: *Et til familien, et til arbejde, et til e-mail, et til Facebook, et til Instagram, et til tv, et til Messenger, et til X og et til Gud.*

Udstillingen kan ses indtil 26. maj.

NORDATLANTISKE FILMDAGE

29. FEBRUAR—10. MARTS 2024

Tors 29. feb kl. 19.45

DRIVING MUM

Magisk, bittersød og tragikomisk film om roadtrip gennem Islands afkroge

Fre 1. marts kl. 16.45

DEN EVIGE FLYVER

Nærværende og smuk portrætfilm om den grønlandske kunstner Jens Rosing

Fre 1. marts kl. 19.45

FÆRØSK KORTFILMAFTEN

Tragikomik, alvor og lette toner i fire stærke titler af fire færøske instruktører

Lør 2. marts kl. 13.45

THE VASULKA EFFECT

Enestående islandsk portrætfilm om videokunstens pionerer, Steina og Woody Vasulka

Lør 2. marts kl. 16.45

HEARTIST

Original, stilsikker og farverig portrætfilm om den færøske maler Sigrún Gunnarsdóttir

Søn 3. marts kl. 13.45

MED BLIKKET MOD GRØNLAND

Fem lige så stærke som forskellige kortfilm med hver deres blik på livet i Grønland

Søn 3. marts kl. 16.45

BACKYARD VILLAGE

To ensomme sjæle mødes i bittersød, lun og livsbekræftende filmperle fra Island

Man 4. marts kl. 17.00

SOMMERGÆSTEN

Danmarkspremiere på kort portrætfilm om den færøske kunstner Bergithe Johannessen

Tirs 5. marts kl. 16.45

101 REYKJAVIK

Urkomisk filmatisering af Hallgrímur Helgasons skarpe og satiriske generationsportræt

Tirs 5. marts kl. 19.45

LAD ELVEN LEVE + KOFTEPOLITIET

Samisk aften med prisvindende drama om politisk kamp og satirisk forfilm om kulturmøder

Ons 6. marts kl. 16.45

GRØNLANDSK FILM

Filmhistorisk foredrag ved Emile H. Péronard om vigtigheden af at fortælle egne historier

Tors 7. marts kl. 19.45

BREVET FRA HELGA

Passioneret og gribende smukt kærlighedsdrama fra en fjern afkrog i 1940'ernes Island

Fre 8. marts kl. 16.45

TWICE COLONIZED

Kvindernes kampdag markeres med stærk portrætfilm om den politiske aktivist Aaju Peter

Lør 9. marts kl. 13.45

SOVIET BARBARA

Portrætfilm om den islandske kunstner Ragnar Kjartansson i Moskva lige før Ukrainekrigen

Lør 9. marts kl. 16.45

KUNST- & DANSEFILM FRA NORD

Sanselig poesi, skæv humor og alt derimellem i originale kortfilm af dansere og videokunstnere

Søn 10. marts kl. 19.45

WILD GAME

Afslørende selskabsleg åbner op for drama i urkomisk og veldrejet publikumshit fra Island